

СИЛАБУС **НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ** **«ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА** **ПІДПРИЄМСТВА»**

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Рік навчання: 2-й, семестр 3-й

Кількість кредитів ECTS: 5 кредитів

Назва кафедри: Бухгалтерського обліку

Мова викладання: українська

Лектор курсу	к.е.н., доц. Коваль Любов Віталіївна
Контактна інформація лектора (e-mail)	<u>koval@vsau.vin.ua</u> , <u>kovalstar@meta.ua</u>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Облікова політика підприємства» є вибірковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 150 год.: лекції - 26 год.; практичні заняття - 24 год., самостійна робота - 100 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Бухгалтерський облік», «Облік в фермерських господарствах».

Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізитів): «Фінансовий облік», «Автоматизована система бухгалтерського обліку», «Звітність підприємств», «Облік в банках», «Облік інвестиційної та інноваційної діяльності».

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення навчальної дисципліни

Дисципліна забезпечує науково-теоретичну і методологічну основу для формування системи знань з конкретно-прикладних дисциплін, тому важливим є набуття практичних навичок та вмінь з даної дисципліни. Завдяки дисципліні «Облікова політика підприємства» забезпечується теоретико-методологічний зв'язок між загальнотеоретичною та прикладною підготовкою фахівців облікового профілю.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Формування у студентів сучасної системи знань про облікову політику підприємств, нормативно-правове її регулювання, напрямки та шляхи розвитку і вдосконалення, умови ефективного використання облікової інформації в

здійсненні контролю, аналізу та управління підприємством.

Завдання вивчення дисципліни

Пізнання загальних принципів розробки та оформлення, використання та вдосконалення облікової політики підприємства, базуючись на особливостях його структури, технології та організації виробництва, побудові обліку, контролю і звітності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформулювати такі програмні компетентності:

інтегральні компетентності - здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері обліку, аудиту та оподаткування в процесі професійної діяльності, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність вчитися та бути готовим до засвоєння та застосування набутих знань.

ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу..

ЗК 3. Здатність працювати в команді.

ЗК 4. Здатність працювати автономно.

ЗК 7. Здатність бути критичним та самокритичним.

ЗК 8. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК 9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК 12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

спеціальні (фахові) компетентності:

СК 2. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК 4. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання.

СК 11. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

СК 12. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

СК 14. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької діяльності

програмні результати:

РН1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

РН 7. Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем

України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах

РН 8. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації

РН 9. Ідентифіковувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств

РН 13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.

РН 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві

РН 16. Володіти та застосовувати знання державної та іноземної мови для формування ділових паперів і спілкування у професійній діяльності.

РН 17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти сучасну систему знань щодо загальних принципів розробки та оформлення, використання та вдосконалення облікової політики підприємства, базуючись на особливостях його структури, технології та організації виробництва, побудові обліку, контролю і звітності.

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Тема 1. Теоретичні основи облікової політики підприємства	2	2	10
2	Тема 2. Організаційно-технічний аспект формування облікової політики	4	4	10
3	Тема 3. Облікова політика в частині необоротних активів підприємства	2	2	10
4	Тема 4. Облікова політика в частині оборотних активів підприємства	2	2	10
5	Тема 5. Облікова політика щодо капіталу, зобов'язань, забезпечень та резервів підприємства	2	2	11
6	Тема 6. Облікова політика підприємства щодо доходів, витрат та фінансових результатів	2	2	10
7	Тема 7. Взаємозв'язок облікової політики та фінансової звітності підприємства	2	2	10
8	Тема 8. Методичні аспекти формування облікової політики окремих видів діяльності	4	4	9

9	Тема 9. Особливості формування облікової політики підприємств малого бізнесу (суб'єктів малого підприємництва).	2	2	10
10	Тема 10. Галузеві аспекти формування облікової політики підприємств	4	2	10
Разом		26	24	100

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота студента ВНАУ є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до лекційних та практичних занять	25	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	20	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні завдання (презентації за заданою проблемною тематикою, доповідь, реферат, наукове дослідження)	35	2 рази на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	20	2 рази на семестр	Тестування у системі МУДЛ
Разом		100		

Список основної та додаткової літератури

Основна

1. Закон України від 16.07.99р. №996 — XIV "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні", зі змінами і доповненнями.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.13р. №73.
3. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.05.99р., №137.
4. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000р. №92.
5. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18.10.99р. №242.
6. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99р. №246.
7. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 08.10.99р. №237.
8. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000р. №20.
9. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 "Фінансові інвестиції", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000р. №91.
10. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 "Фінансові інструменти", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30.11.01р. №559.
11. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 "Оренда", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.07.00р. №181.
12. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99р. №290.
13. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99р. №318.
14. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 "Податок на прибуток", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2000р. №353.
15. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 "Будівельні контракти", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.04.01р. №205.
16. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 "Об'єднання підприємств", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.07.99р. №163.
17. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20

"Консолідована фінансова звітність", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30.07.99р. №176.

18. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000р. №193.

19. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 22 "Вплив інфляції", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.02.02р. №147.

20. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 23 "Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18.06.01р. №303.

21. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 24 "Прибуток на акцію", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 16.07.2001р. №344.

22. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000р. №39.

23. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.10.2003 № 601

24. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.11.2003 № 617

25. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.01.2005 № 817

26. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 19.05.2005 № 412

27. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18.11.2005 № 790

28. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.04.2006 № 415

29. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.07.2007 № 779

30. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 33 «Витрати на розвідку запасів корисних копалин», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.08.2008 № 1090

31. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 34 «Платіж на основі акцій», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30.12.2008 № 1577

32. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013. №635.

33. Лист Міністерства фінансів України від 21.12.2005 р. № 34-34000-10 - 5/27793 "Про облікову політику".

34. Правдюк Н.Л., Коваль Л.В., Коваль О.В. Облікова політика підприємств: навчальний посібник. Київ:, «Центр учбової літератури», 2020. 647с.

Додаткова

35. Гончарук І.В., Коваль Л.В., Старосуд В.І. Реалії та перспективи ведення інтегрованого обліку суб'єктами господарювання. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2022. № 1 (59). С. 65-77

36. Сторожук Т.М. Облікова політика підприємства. Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2015. 240 с.

37. Левченко О.П., Вороновська О.В., Синяєва Л.В. Облікова політика сільськогосподарських підприємств. Навчальний посібник, 2017. 171 с.

38. Скоробогатова Н.Є. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2017. 248с.

39. Коваль Л.В. Облік та аудит розрахунків по страхуванню у сільськогосподарських підприємствах. Монографія. Вінниця: Видавництво ПП «ТД «Едельвейс і К», 2014. 224 с.

40. Правдюк Н. Л., Коваль Л. В., Коваль О. В. Організація процесу формування облікової інформації для прийняття управлінських рішень: теорія, методологія, практика: Монографія. Вінниця: ТОВ «Друк-плюс», 2021. 438 с.

41. Правдюк Н.Л., Покин'єчерета В.В. Трудові ресурси підприємств: обліково-аналітичне забезпечення управління: Монографія. Вінниця: Вид-во ПП ТД «Едельвейс і К», 2016. 248 с.

42. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник за заг. ред. С. О. Кузнецова, Х. : Видавництво Іванченко І. С., 2019. 221с.

43. Правдюк Н.Л., Лепетан І.М., Бурко К.В. Тактичний та стратегічний менеджмент підприємств: обліковий аспект: монографія. Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю.В., 2020. 448 с.

44. Правдюк Н.Л., Обнявко М.В. Впровадження блокчейну в облікову систему: кроки назустріч. Ефективна економіка. 2022. №1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9913>.

45. Ковальчук Т.Г. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра. К, 2018. 216 с.

46. Крупка Я. Д., Питель С. В., Мельничук І. В. Облік інвестиційно-інноваційної діяльності: навчальний посібник. Тернопіль, ТАЙП, 2013. 245 с.

47. Грибовська Ю. М. Облік і оподаткування інвестиційно-інноваційної діяльності: навч. посіб. К.: Видавничий дім «Кондор», 2019. 342 с.

48. Самойленко Н. М., Райко Д. В., Аверченко В. І. Організація та управління в природоохоронній діяльності : навч. посіб. Харків : НТУ «ХП», Видавництво «Лідер», 2018. 174 с.

49. Верига Ю., Кулявець Н, Карпенко Є., Соболев Г. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 272 с.

50. Литвин Н. Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ): підручник. 2-ге вид., доп. і перероб. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 676 с.

51. Зелікман В.Д., Ерьоміна О.Л., Безгодкова А.О. Облік у зарубіжних країнах: Навч. посібник. Дніпро: НМетАУ, 2017. 131с.

52. Череп А., Гамова О., Козачок І. Облік у бюджетних установах. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 252 с.

53. Коваль Л. В. Нормативно-правове забезпечення облікової політики підприємства. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2020. № 2 (52). С. 165-181.

54. Правдюк Н.Л. Облікове забезпечення формування екологічних витрат. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2020. №3(53). С. 142-158.

55. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99р. №291.

56. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99р. № 291.

57. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, затверджено Наказом Державного Комітету промислової політики України від 09.07.2007 р. № 373

58. Лист Міністерства фінансів України від 29.07.2003 р. № 04230-04108 Щодо суттєвості у бухгалтерському обліку і звітності.

59. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом МФУ від 24 травня 1995р. №88 із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства фінансів України від 7.06.2010 №372.

60. Верига Ю. А., Кулик В. А., Ночовна Ю. О., Іванюк С. Ю. Облікова політика підприємства: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2015. 312 с.

61. Кололь Г.О., Ізвекова І.М., Труш Ю.Т. Облікова політика підприємства: Навч. посібник. Частина І. Теоретико-організаційні аспекти облікової політики. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2015. 83с.

62. Коваль Л. В. Рахунки бухгалтерського обліку: минуле та сьогодення. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2019. №2 (42). С. 88-99.

63. Коваль Л.В. Облікова політика в управлінні підприємством. Ефективна економіка. 2019. №5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7048>.

Контроль і оцінка результатів навчання

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Присутність та участь у дискусіях на лекційних заняттях	6
2	Присутність і активна участь виконання практичного завдання	6
3	Виконання контрольних робіт, тестування	5
4	Атестація	10
5	Самостійна робота здобувача	3
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
6	Присутність та участь у дискусіях на лекційних заняттях	7
7	Присутність і активна участь виконання практичного завдання	6
8	Виконання контрольних робіт, тестування	5
9	Атестація	10
10	Самостійна робота здобувача	2
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Шкала оцінки знань здобувача

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до заліку чи екзамену. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка, % від максимального балу за усний виступ, письмові відповіді, виконання самостійної роботи, тестування	Критерії оцінювання
Зараховано 90-100 %	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
Зараховано 75-89 %	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
Зараховано 60-74 %	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
Незараховано 35-59 %	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
Незараховано 16-34 %	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
Повторне складання 0-15 %	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.